

BIULETYN EUROREGIONU GLACENSIS

4 / 2007

NÁCHOD - BĚLOVES

SŁONE - KUDOWA ZDRÓJ

CZECHY I POLSKA W OBSZARZE SCHENGEN

BARTOŠOVICE V ORL. H.

MOSTOWICE

Szanowni czytelnicy,

poprzedni rok miał w atmosferze oczekiwanego przystąpienia obu naszych krajów do Układu z Schengen. Chyba we wszystkich miejscach na granicy odbywały się mniejsze lub większe uroczystości, którym towarzyszyło cięcie szlabanów czy też usuwanie blokad, a ogólna radość ze zlikwidowanych granic przekształciła się z wolna w obchody sylwestrowe.

Barierę zostały usunięte, granicę można swobodnie przekraczać i przejeżdżać, a więc pozostaje tylko pewna drobna rzecz, polegająca na usunięciu granic i barier w nas samych.

Przez wiele lat tylko mieszkaliśmy obok siebie, patrzyliśmy na siebie przez dziury w płocie a nasza wzajemna świadomość o drugiej stronie ograniczona była właśnie wielkością tych dziur. Potrzeba będzie jeszcze kilku zabaw sylwestrowych, zanim również ta ostatnia tkwiąca w nas bariera odejdzie w zapomnienie.

Jedną spośród ogromnych szans, jaka może nas uczyć życia razem a nie tylko obok siebie i która może cały ten proces przyspieszyć, jest nowy program operacyjny polsko-czeskiej współpracy transgranicznej. Program, który wymaga współpracy i działań, a nie tylko słów i deklaracji.

Życzę Państwu w pełnym zmian nowym 2008 roku wiele zdrowia, szczęścia i wielu dobrych decyzji.

Mirosław Kocián

przewodniczący czeskiej części Euroregionu Glacensis

Oferta pracy dla polskiej części pogranicza

Spółka akcyjna Giuseppe, a.s. z siedzibą w Rokytnicy v Orlických horách, produkująca i dostarczająca na rynek mrożonki, przede wszystkim pizzę, boryka się obecnie z brakiem siły roboczej. Wynika to z bardzo niskiego bezrobocia na terenie powiatu Rychnov nad Kněžnou, gdzie sięga ono niespełna 3%. Spółka zmuszona jest do korzystania z usług agencji pośrednictwa pracy i wynajmowania zagranicznych robotników aż z odległej Bułgarii. Miasto Rokytnice we współpracy z Euroregionem Glacensis i po konsultacji z kierownictwem spółki Giuseppe, a.s. postanowiło

fizycznie pracy. Przyjaciele z Polski złożyli obietnicę, iż do końca roku przeprowadzą w obu miastach zorganizowaną rekrutację, by można było jak najwcześniej otworzyć rynek pracy w tym kierunku. Wejście Polski i Czech do Układu z Schengen jednoznacznie ułatwiło przekraczanie granicy państwa, podobnie jak otwarcie granicy w Bartoszowicach. W ramach rekrutacji pracowników na polskim pograniczu udało się pozyskać około 25 osób, spośród których już pięć pracuje w Czechach.

Sekretariat euroregionu

rozwiązać ten problem podejmując starania o pozyskanie pracowników z polskiej strony pogranicza.

W piątek 23 listopada 2007 roku zorganizowano wspólne spotkanie przedstawicieli samorządów polskich przygranicznych gmin Międzyzlesie i Bystrzyca Kłodzka. W spotkaniu uczestniczyli też przedstawiciele polskiego i czeskiego urzędu pracy oraz sekretarz czeskiej strony Euroregionu Glacensis. Firma Giuseppe, a.s. miała możliwość przedstawienia się polskim sąsiadom oraz zaprezentowania swojej działalności. Produkuje ona obecnie około 2,5 miliona sztuk mrożonek miesięcznie, przede wszystkim pizzę włoskiego i amerykańskiego typu. Po polskiej stronie bezrobocie waha się na poziomie około 20% i jej przedstawiciele wyrazili zainteresowanie umieszczeniem na rynku pracy przede wszystkim kobiet, dla których w ich regionach brak jest odpowiedniej nieobciążającej

Czechy i Polska w obszarze Schengen

Dnia 21 grudnia 2007 roku Czechy i Polska weszły do tzw. obszaru Schengen, zlikwidowane zostały kontrole osób na granicach dzielących sąsiednie kraje. W ten sposób zwińczone kilkuletni okres intensywnych przygotowań, prowadzących do przejścia wszystkich standardów wymaganych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie państw układu Schengen. Poprzez rozszerzenie Schengen o kolejne 9 państw Unii Europejskiej (Czechy, Polskę, Estonię, Litwę, Łotwę, Węgry, Malte, Słowację i Słowenię) liczba państw Schengen wzrosła z 15 do 24. Strefa swobodnego poruszania się osób będzie więc obejmowała obszar sięgający od południowego cypla Hiszpanii do norweskiego wybrzeża nad Morzem Barentsa. Rozszerzenie Schengen jeszcze bardziej ułatwi podróżowanie po Europie. W wyniku zlikwidowania kontroli granicznych usunięte zostaną też inne bariery w europejskiej drogowej, kolejowej, rzecznej, morskiej i lotniczej sieci transportowej, których stosowanie prowadzi do tworzenia się kolejek pojazdów i podróżnych. Kontrole na międzynarodowych lotniskach w ramach Schengen zostaną wprawdzie utrzymane do 30 marca 2008 roku, jednak jest tak tylko z czysto praktycznych powodów, związanych ze zmianą rozkładów lotów.

Po przystąpieniu do obszaru Schengen nie nastąpi likwidacja granic, jak czasami błędnie się podaje, nie będą jednak przeprowadzane kontrole graniczne na dotychczasowych przejściach granicznych oraz inne czynności podejmowane w celu przeciwdziałania niedozwolonemu przekraczaniu granicy państwa poza przejściami granicznymi (przez tzw. zieloną granicę). Brak kontroli na granicach wewnętrznych umożliwi praktyczne swobodne poruszanie się osób przez granice lądowe sąsiednich krajów.

Historia współpracy w tym zakresie rozpoczęła się w 1985 roku w Schengen, w nieznanym do tej pory miasteczku winiarskim w Luksemburgu niedaleko granicy francuskiej i niemieckiej. To właśnie tutaj przedstawiciele pięciu państw (Niemiec, Francji, Belgii, Luksemburgu i Holandii) podpisali tzw. Układ z Schengen. Poprzez swoją inicjatywę podjęli w ten sposób decyzję o stopniowym znoszeniu kontroli na swoich wspólnych granicach państwowych, kładąc kamień węgielny dla stopniowo się pogłębiającej współpracy w tym zakresie.

Czechy i Polska w obszarze Schengen – co ulegnie zmianie

Przekraczanie granicy będzie możliwe również poza dotychczasowymi przejściami granicznymi i bez ograniczenia czasowego.

Przejeżdżając granicę samochodem nie będzie konieczne zatrzymywanie i okazywanie dokumentów podróży.

Podróżowanie bez kontroli granicznych będzie obowiązywało na wszystkich rodzajach granic wewnętrznych obszaru Schengen, czyli na granicach lądowych, rzecznych, na jeziorach i granicach powietrznych, co dotyczy lotów do/z państwa obszaru Schengen.

W wyniku rozszerzenia obszaru Schengen o Czechy i Polskę na lądowych przejściach granicznych przestanie funkcjonować straż/policja, jednak będzie ona obecna w regionach przygranicznych. Część funkcjonariuszy przeprowadzających kontrole graniczne wzmocni więc inne sekcje policji.

W przejściu granic nie będzie zabraniać żadna dotychczasowa przeszkoda

Czechy i Polska w obszarze Schengen – co nie ulegnie zmianie

Swobodne poruszanie się przez granice wewnętrzne tak, ale...

Przystąpienie do obszaru Schengen nie zmienia niczego w obowiązku okazania się ważnym dokumentem podróży w przypadku konieczności. Przekraczając granice należy więc posiadać przy sobie ważny dowód osobisty lub paszport.

Podróżując po Europie poza obszarem UE/Schengen, potrzebny jest ważny paszport, a czasami również wiza. Dowód osobisty obywateli UE w celu wkroczenia na własne terytorium uznawany jest również przez Andorę, Lichtensztajn, Monako, San Marino, Szwajcarię i Watykan. Dowody

osobiste obywateli Czech jednostronnie uznaje również Chorwacja.

Podróżowanie z dziećmi

Obowiązek podróżowania z ważnym dokumentem tożsamości dotyczy również dzieci do 15. roku życia. Warunek ten nie musi być spełniony tylko w przypadku, gdy dziecko wpisane jest w paszporcie rodzica, który mu towarzyszy w podróży (od 1. 3. 2008r. w Czechach będzie ponownie możliwe wpisanie dziecka do 10. roku życia w paszporcie rodzica lub dokonanie zmiany w już wpisanych danych).

Pomimo tego, że dziecko można wpisać również w dowodzie osobistym rodzica, z powodów praktycznych i z powodu możliwych kłopotów w trakcie podróżowania w innych państwach nie jest to zalecane.

Kierowanie pojazdami

W celu kierowania pojazdem mechanicznym należy posiadać ogólnie przykładowo czeskie, ewentualnie międzynarodowe prawo jazdy, dowód rejestracyjny pojazdu, zieloną kartę oraz, w przypadku wypożyczonego pojazdu, notarialnie poświadczony pismo o wypożyczeniu pojazdu wraz z tłumaczeniem. Zaleca się również posiadanie ubezpieczenia auto casco.

Ograniczenia dla przewozu wyrobów tytoniowych i alkoholowych

Nie ulegają zmianie zasady unijne w zakresie swobodnego przepływu towarów w ramach państw UE związane z jednolitym rynkiem wewnętrznym i unią celną.

Wyroby tytoniowe i napoje alkoholowe:

- 800 szt. papierosów, 110 l piwa
- 400 szt. cygaretek, 10 l spirytusu
- 200 szt. cygar, 20 l wina ze zwiększoną ilością alkoholu (np. porto lub sherry)
- 1 kg tytoniu
- 90 l wina (w tym maks. 60 l wina musującego))

Podróżowanie ze zwierzętami

Psy, koty i fretki muszą dla celów podróży posiadać czytelny tatuaż lub mikroczip, jak również muszą mieć ważne szczepienie przeciwko wściekliznie. Państwa pupil również musi mieć paszport, który jest w ramach UE ujednoliconym dokumentem. W Czechach wystawiany jest przez upoważnionych do tego prywatnych lekarzy weterynarii. .

Ubezpieczenie zdrowotne

W przypadku nagłego zachorowania w innym państwie UE/Schengen, w Szwajcarii i Lichtenstajnie, mają państwo prawo do niezbędnej opieki zdrowotnej na koszt swojego czeskiego zakładu ubezpieczeń zdrowotnych na takich samych warunkach jak lokalni ubezpieczeni.

Z usług medycznych należy jednak korzystać w placówkach służby zdrowia finansowanych ze źródeł publicznych.

W celu skorzystania z tego prawa należy każdorazowo okazać się Europejską Kartą Ubezpieczenia Zdrowotnego lub potwierdzeniem, które ją czasowo zastępuje.

Przewożenie broni

Będąc uprawnionym właścicielem i posiadaczem broni i chcąc zabrać ją ze sobą za granicę, należy posiadać europejski paszport broni.

Będzie on uprawniał do podróżowania po krajach UE z bronią wpisaną do paszportu oraz amunicją odpowiadającą przeznaczeniu jej zastosowania, jeżeli kraj, do którego Państwo podróżują lub przez który Państwo podróżują, udzieli zezwolenia na podróżowanie z taką bronią. W każdym państwie obowiązują inne konkretne uwarunkowania w tym zakresie.

Działania nadzwyczajne – czasowe wznowienie kontroli

Również po rozszerzeniu obszaru Schengen na granicach państw wchodzących w jego zakres będą mogły w wyjątkowych sytuacjach zostać wznowione kontrole graniczne oraz obowiązek okazywania dokumentu podróży uprawniającego do przekraczania granicy.

Takie działanie zostanie jednak wprowadzone tylko w przypadku poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego. Zakres i czas trwania wznowionych kontroli będzie ograniczony do minimalnego niezbędnego stopnia jako reakcja na takie zagrożenie.

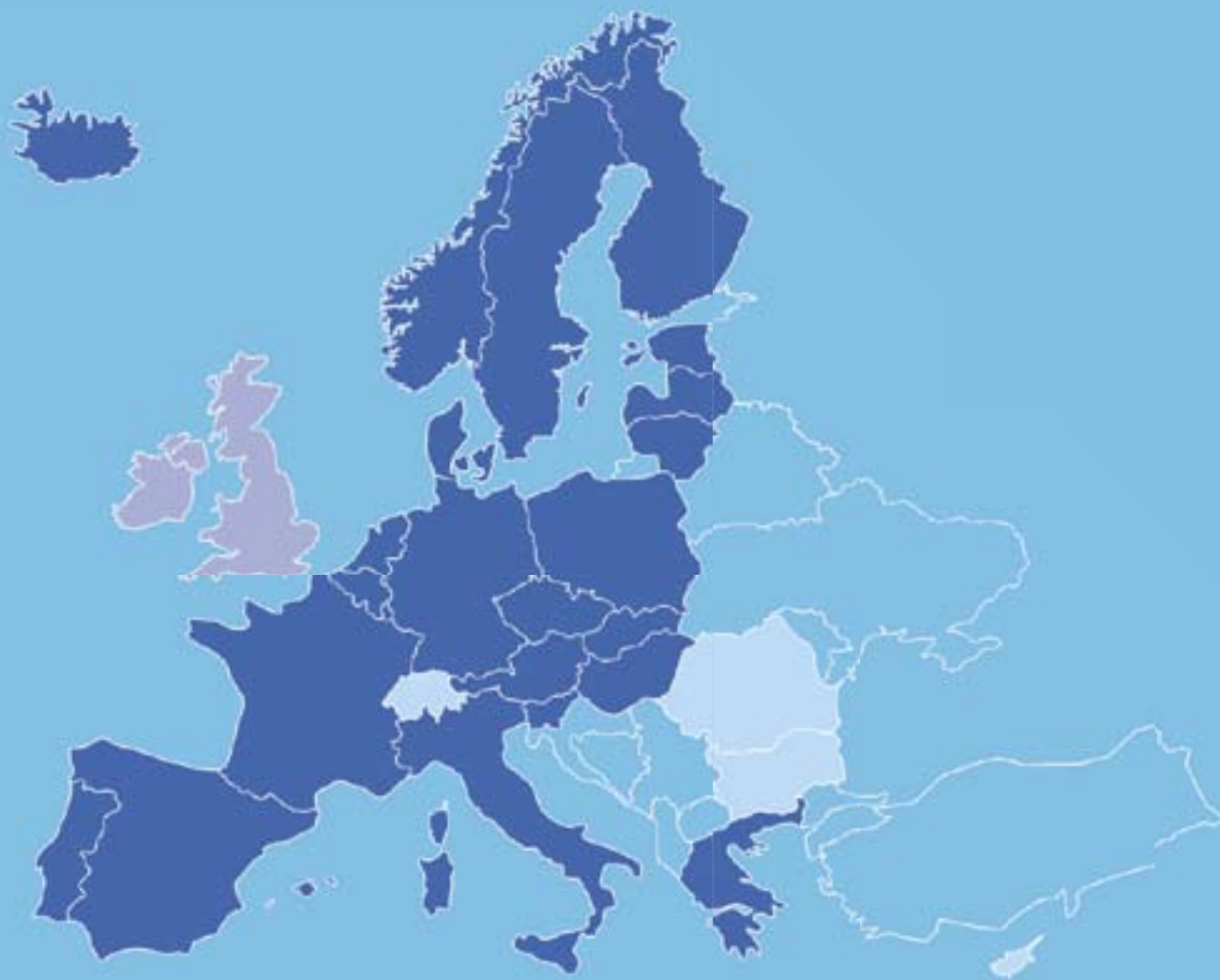
Czeska i polska część Euroregionu Glacensis uczestniczyła w obchodach przystąpienia do Schengen na przejściu granicznym Náchod – Kudowa-Zdrój, gdzie oba państwa uroczyście powitały wejście do Schengen o północy z dnia 20 na 21 grudnia 2007 roku. W piątek 21 grudnia 2007 roku uroczyście do wstępnego użytkowania oddano też wyremontowany most graniczny z Bartošovic v Orlických horách do polskiego Niemojowa. Pierwsze dane statystyczne mówią, iż po otwarciu granic przejedzie tędy około 60 samochodów dziennie.

„Zakończył się pierwszy etap działalności Euroregionu Glacensis, ukierunkowany na poprawę przepustowości granicy państwa. W nadchodzącym okresie będziemy podejmowali działania na rzecz poprawy infrastruktury służącej przekraczaniu granicy, czyli remonty dróg dojazdowych i mostów granicznych. W tym celu będziemy chcieli wykorzystać środki Unii Europejskiej z funduszy strukturalnych” dodał Jaroslav Štefek, sekretarz Euroregionu Glacensis.

Sekretariat euroregionu

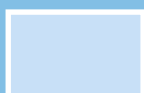
OBSZAR UMOWY Z SCHENGEN OD 21.12.2007

kraje członkowskie rozszerzonej Umowy z Schengen

kraje EU, które niezlikwidowały kontroli na granicach

kraje starające się o wstąpienie do Umowy z Schengen w późniejszym czasie

Baza członkowska poszerza się - przedstawiamy nowych członków

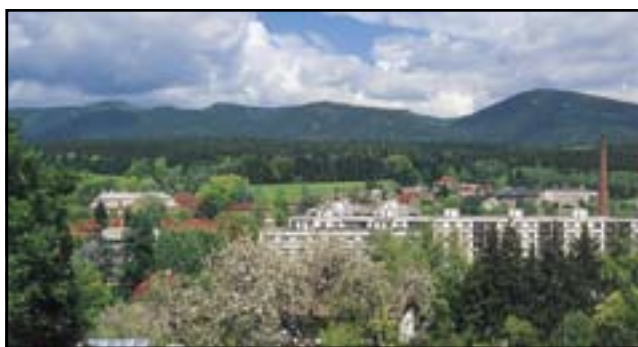
MEZIMĚSTÍ

Pierwsza w historii wzmianka o Meziměstí pochodzi z 1408 roku, kiedy to dawna osada nosiła nazwę Dolní i Menší Vižňov. Dzisiejszy wygląd miasto zdobywało stopniowo w okresie rewolucji przemysłowej w drugiej

połowie XIX wieku. Obecny kształt centrum jest typowym efektem budownictwa mieszkaniowego z drugiej połowy XX wieku. Miasto Meziměstí jest najmłodszym miastem na terenie powiatu nachodziekiego. Niektóre dzielnice gminy po 1989 roku usamodzielnili się, ale pomimo to miasto ma pięć dzielnic – Březová, Meziměstí, Ruprechtice, Starostín oraz Vižňov.

Miasto położone jest pośród pięknej przyrody na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Broumovsko. Wynikają z tego oczywiście pewne korzyści i niekorzyści. Z jednej strony zachowane są cechy przyrodnicze i krajobrazowe dla przyszłych pokoleń, z drugiej strony inwestorzy borykają się z problemami dostępności oraz kłopotami transportowymi, co wpływa na bezrobocie w mieście i regionie.

Najcenniejszym zabytkiem historii w Meziměstí jest pałacyk, założony w 1560 roku przez broumowskich benedyktynów jako siedziba opatów klasztoru broumowskiego. W 1749 roku został poddany przebudowie w stylu barokowym przy udziale K.I. Dientzenhofera, którego dziełem są również kościoły barokowe w Ruprechticach i Vižňovie. Dominantą miasta jest dworzec kolejowy zbudowany

wraz z linią kolejową Choceň – Broumov w latach 1873 – 1875. Dworzec ten jest zabytkiem techniki a jego ciekawostką jest to, iż w obrębie obiektów dworcowych znajduje się sala teatralna, w której co roku odbywają się Międzymiastowe Spektakle Teatralne.

Po zbudowaniu linii kolejowej pod koniec XIX wieku Meziměstí stało się ważnym granicznym węzłem kolejowym przede wszystkim dla przewozów towarowych. Do tradycyjnej produkcji rękodzielniczej nawiązał rozwój przemysłu, zwłaszcza dzięki Przędzalni Bawełny Schrolla, która w latach osiemdziesiątych XIX wieku była najnowocześniejszą fabryką w swoim rodzaju w Europie Środkowej.

Po okresie rozkwitu w XIX wieku i w pierwszej połowie XX wieku dziś ma miejsce jednak migracja mieszkańców w głąb kraju, co wynika przede wszystkim z powodu zmniejszającej się liczby ofert pracy. Miasto liczy obecnie 2730 mieszkańców oferując im podstawowe usługi w zakresie szkolnictwa, służby zdrowia, handlu itp. Do największych pracodawców obecnie należy Cedima (przemysł maszynowy),

następnie Lasy Państwowe (Lesy ČR), magazyny VEBA w Meziměstí, Dřevoterm oraz Czeskie Koleje (ČD).

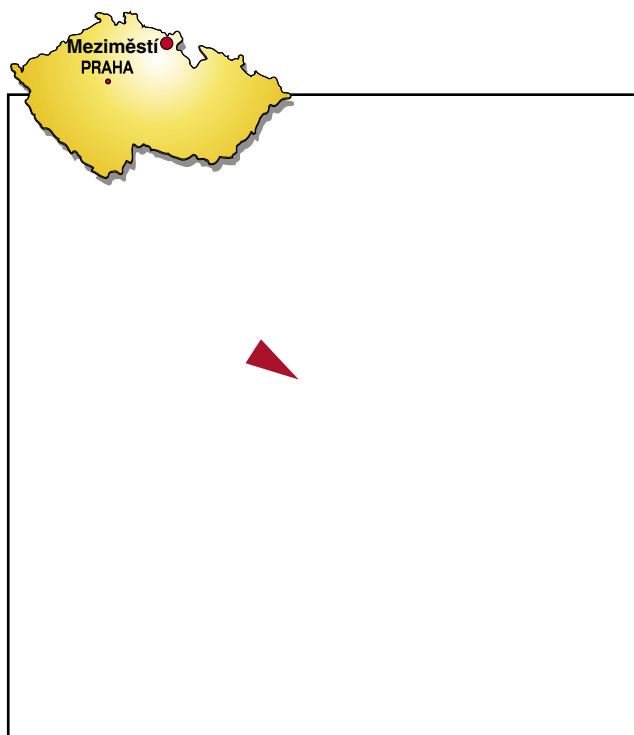
W 2002 roku otwarto wieżę widokową na Ruprechtickim Špičáku (880 m n.p.m.). Wieża ta znajduje się na najwyższym szczycie Ziemi Broumowskiej i przyciąga wielu turystów przede wszystkim w miesiącach letnich. Przy dobrej widoczności i słonecznej pogodzie można podziwiać nie tylko piękny krajobraz najbliższych okolic, ale również bardziej odległe masywy górskie. Dla lepszej orientacji w terenie na wieży widokowej umieszczono tablice z informacjami dotyczącymi szczególnie ważniejszych szczytów.

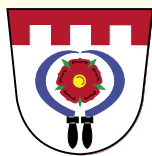
W Meziměstí – Starostinie znajduje się międzynarodowe przejście graniczne dla ruchu osobowego i częściowo towarowego.

W ramach życia kulturalnego i sportowego co roku organizowane są Dni Sportu Meziměstí (2007 - 4. edycja), w ramach których najważniejszym wydarzeniem jest bieg uliczny po Meziměstí i okolicach (2007 - 25. edycja). W poprzednim roku Dni Sportu odbywały się w ramach „Roku Sportu Mieszka i Dąbrówki”. Co roku w listopadzie organizowane są Międzymiastowe Spektakle Teatralne będące przeglądem teatrów amatorskich.

Sekretariat euroregionu

Baza członkowska poszerza się - przedstawiamy nowych członków

VYSOKÁ SRBSKÁ

Nazwa miejscowości Vysoká Srbská pochodzi od nazwy potoku Srbská, po raz pierwszy wzmiankowanego w 1254 roku, kiedy to stanowił on granicę między ziemiami polickimi a dobrami rycerza Hrona z Náchodu. Sama

wieś pojawia się w dokumentach dopiero w 1406 roku jako część włości polickich zakonu benedyktynów. Tak zwana Menší Srbská, oddzielona potokiem i należąca do ziem polickich, została później przyłączona do Vysokiej Srbskiej. Książę Henryk Münsterberk aktem z 28 lipca 1494 roku wznowił przynależność posiadłości do

Matěja Šubiřa z Chobyně, którego ród gospodarował w Vysokiej Srbskiej aż do 1636 roku. Wojna trzydziestoletnia spowodowała ogromne zniszczenia wsi, co skutkowało również zmniejszeniem liczby ludności. Miejscowość została dotknięta także wojną siedmioletnią. W 1758 roku przez Vysoką Srbską przemarszerował wraz ze swoim wojskiem król pruski Fryderyk. Po pokrzepieniu czeskiej świadomości narodowej na pograniczu w 1901 roku we wsi założono oddział Narodowej Jedności Północnoczeskiej (Národní jednota severočeská). Oddział ten stał się organizatorem wydarzeń życia społecznego, w szczególności amatorskich spektakli teatralnych. W 1913 roku założono lokalną sekcję klubu sportowego TJ Sokol, który podjął także starania o założenie lokalnej biblioteki.

Miejscowość Vysoká Srbská leży u podnóża wzniesienia Bor, znajdującego się na granicy polsko-czeskiej. Obecnie mieszka tu około 260 mieszkańców. Do pobliskiego Hronova jest dobre połączenie autobusowe, a więc życie w miejscowości staje się atrakcyjne również dla młodych rodzin, które budują tu swoje nowe domy jednorodzinne. Do dnia dzisiejszego działa tu klub sportowy TJ Sokol, który w zeszłym roku zbudował przy pomocy dofinansowania nowe korty tenisowe z nawierzchnią z mączki ceglanej. Z miejscowością jest również nieodłącznie związana ochotnicza straż pożarna, założona już w 1907 roku. Członkami OSP są czasami całe rodziny. Strażacy co roku organizują bal w sezonie zimowym a latem tradycyjnie już zawody weteranów w sportach strażackich. Kolejną organizacją działającą we wsi jest towarzystwo myśliwskie, troszczące się o zwierzęta żyjące na okolicznych pagórkowatych terenach.

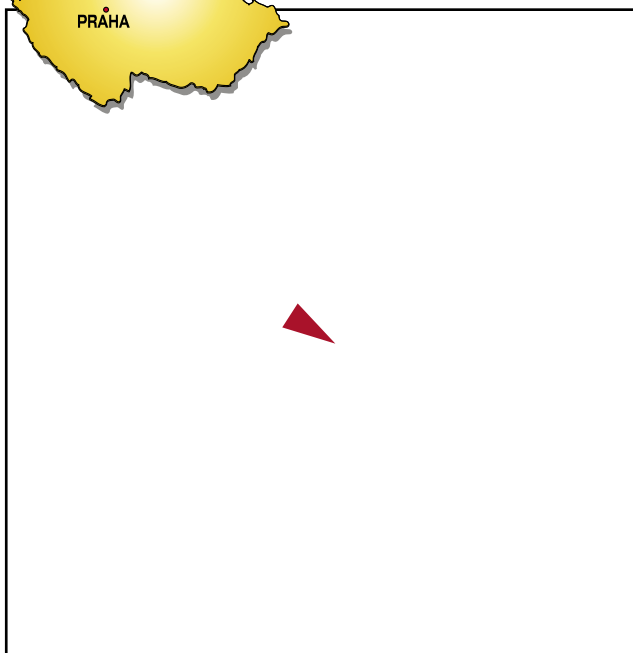
Wioska leży na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Broumovsko, przyciągając przez cały rok swoim malowniczym krajobrazem turystów, latem również amatorów dwóch kółek a zimą sympatyków biegówek. Systematycznie wiosną

i jesienią przez teren miejscowości prowadzi trasa rajdu kolarskiego Rally Sudeoty tour. We wsi utrzymał się sklepik spożywczy oraz lokalna karczma, w której coraz częściej zatrzymują się turyści. Po posiłku zjedzonym w miłej atmosferze wędrowkę można kontynuować w różnych kierunkach - do Žďárek, Polic nad Metují, Velkého Poříčí, Machova lub Hronova.

Wierzmy, że przystąpienie do stowarzyszenia Euroregionu Glacensis pomoże nam uwidocznić gminę, ewentualnie pozyskać środki finansowe z funduszy europejskich, które wykorzystalibyśmy na udoskonalenie i dobudowanie ścieżek rowerowych, tablic orientacyjnych oraz ławek dla odpoczynku zmęczonych wysiłkiem turystów.

Sekretariat euroregionu

POLSKO-CZ

Śląsk Cieszyński – ratusz

Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński (zwany dalej Euroregionem) zajmuje południową część Polski oraz północno-wschodnią część Republiki Czeskiej; ściślej jest to przygraniczna część dawnego powiatu Frydek - Místek który graniczy i ze Słowacją oraz cały powiat Karviná po stronie czeskiej, zaś po stronie polskiej to cały Powiat Cieszyński oraz miasta Jasienica, Jaworze i Jastrzębie-Zdrój. Naturalną granicą jest rzeka Olza. Przepływa ona przez miasta Český Těšín (Czeski Cieszyn) i Cieszyn, które jednocześnie stanowią czeską i polską siedzibę Euroregionu. Na terenie Euroregionu zajmującego powierzchnię 1 400 km² mieszka około 660 000 osób (po stronie czeskiej 360 000, po stronie polskiej 300 000). Obszar Euroregionu jest bardzo zróżnicowany. Z jednej strony znaleźć tu można Beskid Cieszyński, oferujący wiele atrakcji dla turystów i zwiedzających, z drugiej strony to duże ośrodki przemysłowe (np. Trinec, Karviná, Havířov). Oprócz języka polskiego i czeskiego można tu usłyszeć też gwara śląską, którą w swojej działalności wykorzystują niektóre zespoły folklorystyczne oraz wiele regionalnych artystów.

Euroregion jest wyjątkowy szczególną historią rozwoju tego regionu. Śląsk Cieszyński przez wieki rozwijał się jako jedna wielonarodowa całość. Najpierw należał do Księstwa Wielkomorawskiego, przed 991 rokiem został częścią Państwa Polskiego a na przełomie lat 1289-1290 uzyskał status Księstwa Cieszyńskiego, które już w 1327 roku zostało przyłączone do Królestwa Czech. W 1653 roku, gdy wymarł rząd Piastów, księstwo przeszło w ręce Habsburgów. Po rozpadzie Austro-Węgier pomiędzy powstającymi państwami Polski i Czechosłowacji powstał spór o tereny, które zostały podzielone na podstawie uzgodnień podjętych na konferencji przywódców państw w Spa w dniu 28 lipca 1920 roku.

W latach 1938 – 1945 r. został Śląsk Cieszyński zajęty przez Polskę i Niemce. W wyniku wybuchu drugiej wojny światowej zniknęły granice a w wyniku wprowadzenia gospodarki wojennej i zarządzania tą dziedziną pogorszeniu uległy też wzajemne stosunki. Po wojnie granica została odtworzona w pier-

wotnym przebiegu wraz z podziałem na czeskosłowacką i polską część Śląska Cieszyńskiego. Okres zimnej wojny jednak zniszczył starania o wzajemne kontakty i poznanie.

Wdarzenia z 1989 roku oraz późniejsze zmiany polityczne zachodzące w obu krajach stopniowo odnowiły możliwości wzajemnych transgranicznych kontaktów osobistych. W 1991 roku po obu stronach granicy zaczęły powstawać związki komunalne, które zaczęły stopniowo podejmować wspólne działania regionalne. W 1993 roku podpisano Umowę o współpracy regionalnej, a w 1996 roku kolejną, drugą Umowę o współpracy regionalnej na pograniczu polsko-czeskim w celu przygotowania podwalin dla założenia Euroregionu.

W wyniku podpisania Umowy o współpracy w dniu 22. 4. 1998 r. pomiędzy Regionalni sdrúžení pro Česko – polskou spolupráci Těšínského Slezska (zwanym dalej RSTS) a Stowarzyszeniem Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza“ (zwanym dalej SRIWR „Olza“) powołano do życia Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński. Członkami RSTS są trzy stowarzyszenia gmin - Sdrúžení obcí Jablunkovska, Svazek měst a obcí okresu Karviná oraz Regionalní rada rozvoje a spolupráce z siedzibą w Trzyńcu (Trinec). SRIWR „Olza“ zrzesza wszystkie gminy Powiatu Cieszyńskiego, miasta Jasienica, Jaworze oraz Jastrzębie-Zdrój. Istotne jest, że Euroregion jako taki nie posiada osobowości prawnej, każdorazowo reprezentowany jest przez czeskiego lub polskiego partnera.

Na przestrzeni swojej działalności Euroregion realizował wiele projektów. Były dofinansowane zarówno ze źródeł Unii Europejskiej, jak i z czeskich źródeł finansowania. W dziedzinie turystyki był to np. wspólny polsko-czeski projekt Regiotour, w ramach którego oznakowano 880 km szlaków rowe-

Kwiatek o nazwie Cieszyňianka, który w Czechach występuje bardzo rzadko

 Sekretariat Euroregionu Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński – czeska część
 Hlavní 1a, 737 01 Český Těšín
 tel.: +420 558 711 474
 fax: +420 558 711 469
 e-mail: euregio.tesinsheslezsko@inforeg.cz
 www: [www: www.euregio-teschinensis.org](http://www.euregio-teschinensis.org)

REZENTUJEMY CZESKIE EUROREGIONY

rowych, z tego 440 km po czeskiej stronie i 440 km po polskiej stronie. Wspólna polsko-czeska strategia pod nazwą Interturism dotyczy rozwoju turystyki w Beskidzie Śląskim i Beskidach Morawośląskich. Projekt Image prospect przyczynił się do stworzenia reprezentacyjnego opracowania na temat Euroregionu. W celu wspomagania rozwoju gospodarczego w Euroregionie opracowano projekt Infobusiness oraz Border Invest. Co dotyczy wstępu Republiki Czeskiej i Rzeczypospolitej Polskiej było opracowane modelowe studium przekraczania granic w 2005 r. pod nazwą Border Crossing.

W 2004 roku Euroregion rozpoczął współpracę z Regio Pamina, znajdującym się na granicy francusko-niemieckiej. Przy tej okazji wykorzystano wiele informacji, doświadczeń a w szczególności transfer dobrej praktyki na granicę polsko-czeską w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński. Chodzi przykładowo o projekty Infogreg 2006 (Śląsk Cieszyński) oraz Infobest (Regio Pamina), realizowane w dziedzinie udzielania informacji. Celem projektu Infogreg 2006 jest stworzenie polsko-czeskiego systemu informacji z bazami danych kontaktowych do firm, instytucji i organizacji działających w dziedzinie przedsiębiorczości, turystyki, kultury, sportu, współpracy szkół, współpracy terytorialnej w zakresie transportu i przekraczania granic, środowiska i zintegrowanego systemu ratownictwa.

Kolejny przykład stanowi projekt pn. „Ogród dwóch brzegów”, którego realizatorami były miasta Český Těšín oraz Cieszyn. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Interreg IIIA a inspiracją dla jego idei był projekt o tej samej nazwie realizowany już w latach 1996 – 2004 na granicy francusko-niemieckiej – między miastami Strasburg (Francja) i Kehl (Niemcy). Powodem złożenia wniosku o dofinansowanie z UE była nie tylko podobna sytuacja wyjściowa na granicy polsko-czeskiej –

między miastami Český Těšín i Cieszyn (historyczna, geograficzna, społeczna), ale także ten sam cel i zakres merytoryczny projektu. Miasta Strasburg i Kehl geograficznie dzieli rzeka graniczna Ren a ich przeszłość można by porównać do historycznego rozwoju, jaki miał miejsce na granicy polsko-czeskiej.

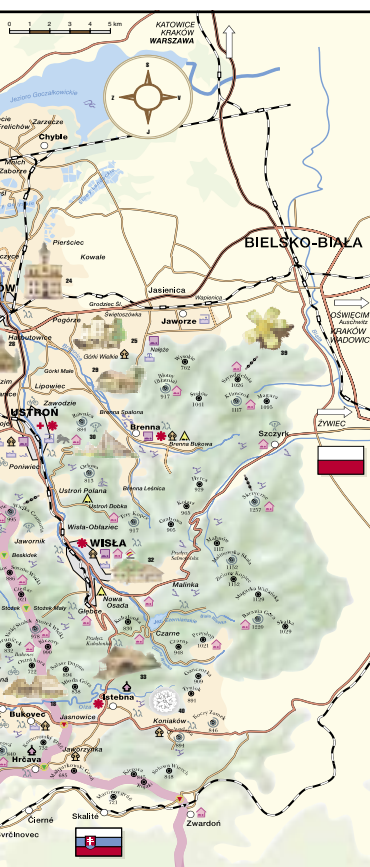
Projekt pn. „Ogród dwóch brzegów” był projektem modułowym, składającym się z części polskiej i czeskiej. Modułem łączącym obie części były i są istniejące przejścia graniczne oraz planowane trzy kładki przez rzekę Olzę, które będą służyły przede wszystkim dla pieszych i rowerzystów. Podstawowymi filarami realizacji projektu były badania marketingowe, inwentaryzacja oraz analiza potencjału danego obszaru oraz wykorzystanie dobrej praktyki z granicy francusko-niemieckiej. Produktem projektu są propozycje 43 projektów, spośród których w przypadku 20 przewidywana jest wspólna polsko-czeska realizacja.

Do najważniejszych przedsięwzięć należy budowa Kładki Europejskiej, rewitalizacja parku Masarykovy sady z odnowieniem dziedzictwa kulturowego w postaci budynku wielofunkcyjnego Avion w miejscu dawnej budowli funkcjonalistycznej – kawiarni Avion oraz Wzniesienia Zamkowego, połączenie obu rynków oraz rewitalizacja parku im. A. Sikory i jego połączenie ze stadionem „Pod Walką”. Dużą szansę dla ich realizacji stanowi nowy okres programowania Unii Europejskiej 2007 – 2013, w ramach którego projekty te mogą być dofinansowane.

Do stworzenia korzystnych warunków współpracy przyczyniła się również modernizacja budynku urzędu celnego, w którym obecnie mieście się siedziba czeskiej strony Euroregionu. W ramach projektu o nazwie „Euromost I. – Celnice Český Těšín” bardzo wskazane wydawało się wykorzystanie strategicznego miejsca przy przejściu granicznym na Moście Przyjaźni oraz stworzenie w ten sposób godnego miejsca dla prezentowania Euroregionu i innych instytucji regionalnych.

W 2008 roku Euroregion obchodzi swoją 10. rocznicę. Minione lata były okresem bardzo aktywnej pracy i podejmowanych starań. Również w przyszłości działalność Euroregionu będzie skierowana na wzajemne współżycie mieszkańców, podnoszenie poziomu życia lokalnych mieszkańców oraz wzajemne zrozumienie i tolerancję między Czechami i Polakami, przy jednoczesnym przestrzeganiu specyficznych cech każdego państwa.

Sekretariat euroregionu

Ludowa architektura na Cieszyńsku

Mosty pod Jablunkowem – trasa bobslejowa

Wieża widokowa na Czantorii

Bilboard projektu Ciesz się Cieszyńszczyzną – Ogród dwóch brzegów

**Sekretariat Euroregionu Těšínské Slezsko
- Śląsk Cieszyński – polska część**

Rynek 18, 43-400 Cieszyn

tel.: +48 33 857 87 20

fax: +48 33 857 87 21

e-mail: biuro@olza.pl

www: [www: www.euregio-teschinensis.org](http://www.euregio-teschinensis.org)

Baza członkowska poszerza się - przedstawiamy nowych członków

VÍTĚZNÁ

Pierwsza wzmianka o gminie pochodzi z XIII wieku i dotyczy twierdzy w Kocleřovie. Był to początek osiedlania się Słowian na terenie miejscowości wzdłuż Huntiřovského potoku. W średniowieczu teren gminy należał do szlachty

z Rychnowa lub do klasztoru žireckiego. W XIX wieku zaczęły tu powstawać pierwsze manufaktury, które na przełomie XIX i XX wieku były później podstawą do zakładania pierwszych fabryk tekstylnych.

Sama gmina Vítězná powstała w 1961 w wyniku połączenia pięciu wcześniej samodzielnych miejscowości – Hájemství, Kocleřova, Huntiřova, Komárova oraz Záboř.

W centrum miejscowości znajduje się barokowy kościół, szkoła oraz miejscowa fabryka z dawną willą fabrykanta, w której obecnie mieści się siedziba urzędu gminy.

Na terenie gminy zbudowano nowe Sportcentrum wraz z restauracją i bazą noclegową. Komplex obejmuje salę gimnastyczną, siłownię, saunę oraz stołówkę szkolną. W latach 2003-2007 przy dofinansowaniu Ministerstwa Rolnictwa i Kraju Královéhradeckého przeprowadzono rekonstrukcję wodociągów. Obecnie przygotowują się kolejne dwa duże projekty. Jeden dotyczy odprowadzania i likwidacji ścieków, drugi odnowy centrum historycznego Huntiřova. Od realizacji tego projektu oczekuje się w perspektywie, iż będzie to wsparcie dla lokalnej społeczności oraz odnowienia dawnego centrum historycznego, gdzie będą mogły odbywać się imprezy sportowe i kulturalne.

Na terenie gminy aktywnie działa stowarzyszenie społeczne Pegale, zajmujące się przede wszystkim organizowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Wśród bardziej aktywnych organizacji jest również klub piłki nożnej Sokol Vítězná. Na terenie miejscowości znajduje się sklep wielobranżowy, prywatny sklep mięs-

ny oraz piekarnia. Jest tu też gabinet lekarza pierwszego kontaktu oraz pediatry. Dostępność komunikacyjna jest bardzo dobra. Gmina Vítězná leży na pagórkowatym terenie typowym dla Przedgóřza Karkonoszy. Łąki na terenie gminy znane są z licznych występowania pełnika europejskiego (*Trollius europaeus*), który stał się również głównym symbolem gminnego herbu. Herb i sztandar został gminie uroczysto przekazany z rąk marszałka sejmu w 2003 roku.

Do współczesnych tradycji gminy należą coroczny turniej sportowy w mini piłce

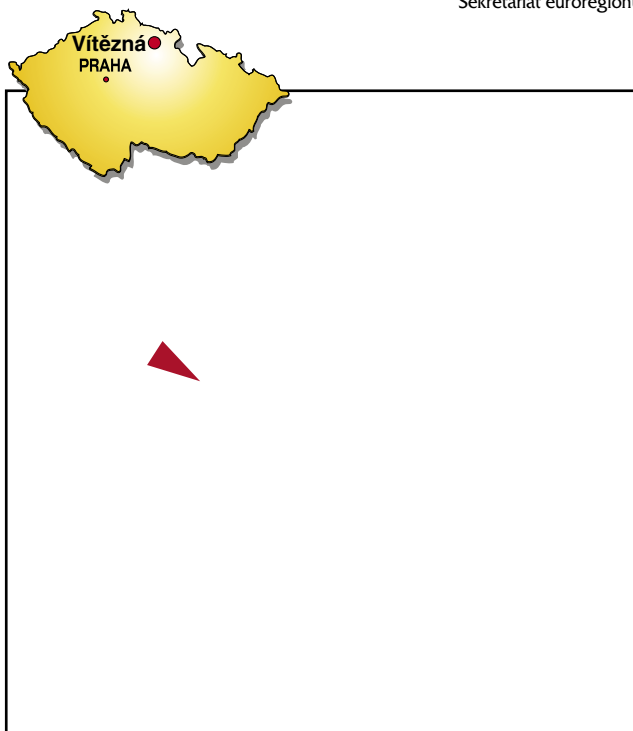

nożnej „Hunfák cup“, święto gminne „Dzień Gminy“ („Den obce“) oraz czesko-niemiecka pielgrzymka wierzących do kościoła pw. Najświętszej Marii Panny.

Co roku w okresie przedświątecznym gmina dla swoich mieszkańców organizuje koncert bożonarodzeniowy odbywający się w kościele pw. św. Wacława w Kocleřovie.

Wypowiedź burmistrza: „Przystąpienie do Euroregionu Glacensis postrzegamy jako szansę nawiązania partnerstwa z którąś spośród polskich miejscowości i rozszerzenia możliwości wzbogacenia życia społeczno-kulturalnego na wsi. Chcielibyśmy również ubiegać się o dofinansowanie w ramach miękkich projektów.“

Sekretariat euroregionu

Ćwiczenia międzynarodowe

W sobotę 17. 11. 2007r. w Orlickim Záhoří odbyły się międzynarodowe ćwiczenia taktyczne jednostek straży pożarnej w Czech i z Polski. Ćwiczenia zorganizowano w ramach pogłębiającej się współpracy jednostek ratowniczych z obu stron granicy oraz jako pewne przygotowanie do otwarcia granic w związku z przystąpieniem Czech i Polski do Układu z Schengen. W ćwiczeniach wzięły udział jednostki straży pożarnej z Rokytnicy v Orlických horách, Orlickiego Záhoří, Olešnicy v Orlických horách, Międzylesia oraz Bystrzycy Kłodzkiej.

Tematem całego wydarzenia był pożar przedsiębiorstwa przetwórstwa drzewnego w przygranicznej miejscowości, do której dojazd od strony krajowej jest bardzo utrudniony. Były to ćwiczenia taktyczne, a więc jednostki spotkały się już przed ich rozpoczęciem

przy miejscowej remizie strażackiej, gdzie nawzajem zaprezentowano sprzęt i zapoznano się z wyposażeniem oraz danymi technicznymi pojazdów. Po przyjeździe oficjalnych zaproszonych gości, wśród których byli przedstawiciele senatu, kraju, zawodowej straży pożarnej, prasy oraz burmistrzów uczestniczących miast i gmin z obu stron granicy, przy wykorzystaniu zdalnych urządzeń alarmowych Centrum Operacyjnego i Informacyjnego PSP w Rychnovie nad Kněžnou ogłoszono alarm. Z obiektów tartaku w międzyczasie zaczął się wydostawać gęsty dym symulujący pożar przenośnika trocin, który szybko się rozprzestrzenił. Kierujący akcją gaśniczą podzielił obiekt

na dwie sekcje bojowe, stopniowo zadysponował wykorzystanie 8 strumieni "C". Następnie zostały wysłane dwie grupy rozpoznawcze w urządzeniach tlenowych, których zadaniem było znalezienie i uratowanie pracowników, których nie udało się ewakuować przed przyjazdem jednostek straży pożarnej. Po ich znalezieniu i wyniesieniu z budynku podjęto czynności ratujące ich życie i przeprowadzono symulację resuscytacji. W celu przewietrzenia obiektu zastosowano wentylację nadciśnieniową. Po 20 minutach kierujący akcją zakończył ćwiczenia. Na miejscu zadysponowano łącznie 45 strażaków z 8 po-

jazdami z 5 jednostek ochotniczych straży pożarnych z uczestniczących gmin. W trakcie końcowej zbiórki całe ćwiczenia zostały bardzo korzystnie i pozytywnie ocenione zarówno przez samych uczestników ćwiczeń, jak też przez zaproszonych gości. Przez cały czas trwania ćwiczeń mieli oni możliwość wysłuchania fachowego komentarza odnośnie zachodzących wydarzeń, jak również odniesienia się do pytań dotyczących samych ćwiczeń.

Sekretariat euroregionu

Konferencja Kłodzko - orlicka

Już po raz szósty na pograniczu odbyła się Konferencja Kłodzko – Orlicka organizowana wspólnie przez Powiat Kłodzki oraz Stowarzyszenie Gmin ORLICKO. Tym razem wydarzenie odbyło się po stronie polskiej – w Zamku na Skale w Trzebieszowicach k/ Łądką Zdroju w dniach 15 – 16 października 2007 roku.

Celem spotkania było przede wszystkim nawiązywanie kontaktów pomiędzy instytucjami pogranicza oraz prezentacja własnych osiągnięć, oraz wypracowanie nowych wspólnych polsko – czeskich projektów pod kątem nowego okresu programowania. Z inicjatyw ponad regionalnych omówiono koncepcję drogi ekspresowej S 5 na odcinku Wrocław – Kłodzko – Boboszków – Svitavy – Brno, która stanowić może główną oś rozwojową dla obszaru Euroregionu Glacensis, a także roz-

stawiano o remontach dróg w górskich obszarach łączących oba kraje. Poruszono również temat nowego produktu na obszarze Euroregionu – Szlaku Królowej Marianny Orańskiej łączącego miejsca związane z jej życiem i działalnością na obszarze naszego pogranicza. Euroregion Glacensis zaprezentował także uczestnikom Konferencji wstępne zasady Funduszu Mikroprojektów w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007 – 2013.

Projekt był dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Funduszu Mikroprojektów PIW INTERREG IIIA Czechi – Polska w Euroregionie Glacensis.

Sekretariat euroregionu

Szlak królowny Marianny Orańskiej

Informowaliśmy Państwa o nowej inicjatywie na obszarze Euroregionu – wyznaczeniu i oznakowaniu Szlaku Królowej Marianny Orańskiej łączącego miejsca związane z jej życiem i działalnością na obszarze naszego pogranicza.

Dnia 17 grudnia 2007 roku w byłym pałacyku Królowy Marianny Orańskiej w miejscowości Bilá Voda w Republice Czeskiej burmistrzowie, starostowie i wójtowie gmin leżących przy projektowanym szlaku podpisali porozumienie dotyczące realizacji tej inicjatywy. Dyskutowano również nad technicznymi aspektami realizacji projektu zakładającego oznakowanie i zagospodarowanie trasy turystycznej, ale również o remontach dróg w przebiegu szlaku. Najślabszym ogniwem proponowanej trasy jest obecnie odcinek Złoty Stok - Bilá Voda, gdzie na dzień dzisiejszy nie ma możliwości przejazdu samochodem z powodu braku około 600 metrów asfaltowej nawierzchni.

Przebieg szlaku obrazuje mapka opracowana przez starostwa powiatowe w Kłodzku i Ząbkowicach Śląskich, które będą koordynować prace związane z powstawaniem nowego produktu turystycznego.

Sekretariat euroregionu

Kłodzko doczekało się „własnej” monety

Kłodzko na Mikołaja, czyli 6 grudnia 2007 roku, doczekało się wyjątkowego prezentu. W sali widowiskowej Kłodzkiego Ośrodka Kultury podczas szeregu odbywających się tego dnia uroczystości w obecności członka Zarządu Narodowego Banku Polskiego nastąpiło odsłonięcie „kłodzkiej monety”. Pięknie zaprojektowana moneta o nominale 2 złotych, ukazuje się w serii NBP zatytułowanej „32 historyczne miasta Polski”. Kłodzko będzie 26 miastem w serii. Specjalnie na tę okazję, jedna z Kłodzkich cukierni XXX przygotowała okolicznościowy tort z wizerunkiem monety.

Sekretariat euroregionu

Rozwój trendów integracyjnych w Euroregionie Glacensis

Żyjemy na naszym polsko-czeskim pograniczu tak, jak żyło również wiele wcześniejszych pokoleń. Należy jednak stwierdzić, że ze względu na rozwój społeczny odbywający się w naszych krajach, nie znamy się jeszcze w taki sposób, na jaki zasługiwałyby nasze stosunki polsko-czeskie i czesko-polskie. W zakresie naszego wzajemnego poznawania się decydującym czynnikiem powinna być komunikacja czy też, jeżeli ktoś woli, zaawansowane stosunki sąsiedzkie. Z komunikacją, a więc też z wzajemnymi stosunkami, ściśle związana jest integracja mieszkańców obu wspólnot narodowościowych, mieszkających, jak na razie jeszcze oddzielnie, po obu stronach granicy biegnącej pomiędzy naszymi krajami. Ścisłej mówiąc, obywatele narodowości polskiej i czeskiej mieszkają w regionie, który obecnie, czyli od 1996 roku, nazywany jest Euroregionem Glacensis.

Wzajemne kontakty mieszkańców tego obszaru, które zintensyfikowały się zwłaszcza po 1990 roku, stopniowo nabierały na sile - czy dotyczyło to kontaktów czysto służbowych czy też społecznych. Przyczyną był wszechobecny rozmach kontaktów w ramach sąsiadujących jednostek terytorialnych w zakresie handlu, współpracy czeskich i polskich firm, współpraca poszczególnych szkół, gmin, stowarzyszeń i innych organizacji oraz instytucji i współpraca na szczeblu naukowym, w szczególności w ramach Polsko-Czeskiej Komisji Historyków ds. Badań Ziemi Kłodzkiej.

Instrumentem podnoszącym poziom wzajemnych stosunków

między mieszkańcami wyżej wymienionych sąsiadujących ze sobą obszarów, grup społecznych i instytucji we wzajemnej integracji jest w szczególności wzajemne poznawanie ich języków narodowych a w związku z tym również historii, kultury i innej wiedzy ogólnej. A więc, jeżeli o chodzi o wprowadzenie dwujęzycznego nauczania (języka polskiego i czeskiego) na uczelni w Kłodzku w filii Uniwersytetu Wrocławskiego, realizację tego zadania proponowałem już pod koniec lat dziewięćdziesiątych minionego wieku.

Spółeczność Euroregionu Glacensis z zadowoleniem więc przyjęła stworzenie w 2004 roku pierwszej polsko-czeskiej szkoły wyższego szczebla czyli powstanie szkoły licencjackiej oraz rozpoczęcie pierwszego października tego roku nauczania języka czeskiego na tej uczelni. Wreszcie spełniło się wieloletnie marzenie tych, którzy przez wiele lat podejmowali starania o nauczanie języka polskiego i czeskiego w „jednej szkole” (tzn. dla polskich studentów nauczanie języka czeskiego a dla czeskich studentów języka polskiego, zaś dla studentów z krajów trzecich nauczanie zarówno języka polskiego, jak czeskiego). Dzięki temu stworzono bardzo dobre przesłanki dla integracji mieszkańców obu narodowości w ramach Euroregionu Glacensis; studenci mieli wreszcie możliwość w trakcie 6 semestrów nauki na poziomie licencjatu nauczyć się również języka swoich sąsiadów. Pierwsza polsko-czeska uczelnia na terenie Euroregionu Glacensis powstała w Nowej Rudzie – Słupcu (w odległości 12 km od granicy państwa) z inicjatywy działaczy CTS i Urzędu Miasta w Nowej Rudzie oraz kilku nauczycieli akademickich pod nazwą „Polsko-Czeska Wyższa Szkoła Biznesu i Sportu – Collegium Glacense”, specjalizując się w zarządzaniu przedsiębiorstwem międzynarodowym. Pierwsi absolwenci ukończyli trzyletnie studia już w czerwcu 2007 roku. Szkoda tylko, że z możliwości tego studiowania nie skorzystali studenci z Czech.

Czynnik integrujący w tych warunkach mógłby działać o wiele skuteczniej, aniżeli miało to miejsce do tej pory. Lepsza znajomość języka swoich sąsiadów może bowiem w decydujący sposób wspomagać o wiele większe zbliżanie się obu naszych narodów, zwłaszcza gdy wiele osób będzie znało język swoich sąsiadów o wiele dokładniej niż tylko ze zwykłych kontaktów z mieszkańcami sąsiedniego kraju. Dziś jest już całkiem oczywiste, że wszyscy mieszkańcy krajów słowiańskich porozumieją się bez wcześniejszego studiowania języka kraju, z którego pochodzi osoba, z którą właśnie rozmawiamy.

Trudniejsza sytuacja pojawia się jednak w przypadku, gdy prowadzimy bardziej skomplikowaną rozmowę lub chcemy dokładniej poznać wydawnictwa o różnym charakterze wydane w kraju sąsiadów. Tu nie wystarczy już zwykła konwersacja i jeżeli nie mamy pod ręką odpowiedniego tłumacza, musimy przynajmniej skorzystać ze słownika. Jeszcze gorzej wygląda to w sytuacji, gdy rozmawiamy językiem specjalistycznym, przykładowo na spotkaniu służbowym z obcą firmą lub chcemy z pomocą prawną nabyć nieruchomość w kraju naszych sąsiadów lub wpada nam w ręce jakaś instrukcja lub katalog produktów w języku naszych sąsiadów. A najgorzej jest w sytuacji, gdy pojawiają się poważniejsze kłopoty, przykładowo wizyta u lekarza, na policji lub w sądzie w kraju sąsiednim. W takim przypadku obecność dobrego tłumacza jest niezbędna i w efekcie cieszymy się, że dzięki niemu udało nam się porozumieć z organami obcego kraju.

Z tych wszystkich obiektywnych powodów jest więc maksymalnie konieczne, aby integracja pomiędzy obywatelami w Euroregionie Glacensis wspierana była w szczególności poprzez nauczanie języków narodowych, przede wszystkim dwóch sąsiednich krajów, czyli polskiego i czeskiego, co umożliwiła i oferuje wyżej wymieniona Polsko-Czeska Wyższa Szkoła Biznesu i Sportu w Nowej Rudzie – Słupcu. Oczywiście jest, iż nie można oczekiwać rezultatów wzajemnego poznawania obu języków, czyli też pogłębiania się integracji od razu, ale w horyzoncie pięciu, dziesięciu lub kilkunastu lat. W sytuacji, gdy nasze kraje przystąpiły do Schengen, co daje możliwości większego i swobodnego poruszania się mieszkańców obu państw z jednego kraju do drugiego, powstających firm i przedsiębiorstw, ich przenikania i łączenia, ten kapitał „umysłowy” może być ważnym pomocnikiem dla ich integracji.

Kiedy w VII – IX wieku języki słowiańskie zaczęły się coraz bardziej różnicować, odbywało się to przede wszystkim na zasadzie zmian głoskowych, przy czym jednocześnie różnicować zaczął się też akcent, morfologia i słownictwo. Również piśmiennictwo zaczęło się różnicować w IX-X wieku i dziś zachodni Słowianie i Chorwaci piszą łacina, natomiast grupa wschodnia (Rosjanie, Białorusini i Ukraińcy) oraz niektóre grupy południowych Słowian (Bułgarzy, Serbowie, Macedończycy) piszą zmodyfikowaną cyrylicą, czyli azbuką. W trakcie swojego rozwoju każdy spośród języków słowiańskich, używany przez osoby przynależne do danego narodu, stał się językiem narodowym. Po upływie prawie dziesięciu stuleci rozwoju języków słowiańskich mamy dziś ich obecny kształt, czyli stan, kiedy poszczególne

języki słowiańskie stosunkowo wyraźnie się od siebie różnią. Jednocześnie można jednak stwierdzić, że przykładowo narody zachodni-słowiańskie stosunkowo łatwo się między sobą porozumiewają, mając tu na myśli zwykłą, konwersacyjną rozmowę. Jeżeli jednak ci sami ludzie, mówiąc każdy w swoim języku ojczystym chcą porozmawiać o pewnych fachowych sprawach, częstokroć przestają nawzajem się rozumieć.

Dla przykładu wystarczy czasem w jednym wyrazie pozamięniać jedną lub kilka głosek, by otrzymać wyraz oznaczający to samo w obu językach: polski karp to czeski kapr, polska pokrzywa to czeska kopřiva, itd. Niektóre nieporozumienia powstają przy stosowaniu homonimów w jednym lub drugim języku, przykładowo polski wyraz „sklep” nie oznacza „sklepu” (piwnicy) w języku czeskim, ale czeską „prodejnę”, natomiast polski wyraz „stryczek” to nie to samo co w języku czeskim „strýček” (wujek), ale „oprátka” – w konwersacji z polskim mieszkańcem mogłoby dojść do niezrozumienia, skoro skojarzenia będą dotyczyć stryczka - oprátki; polski wyraz „tęgi” nie oznacza w czeskim „tenký” (cienki), ale wręcz przeciwnie. Polski wyraz „kominek” nie oznacza w czeskim małego komina (mały komín), ale odpowiada czeskiemu wyrazowi „krb”; polski wyraz „obchody” nie oznacza w języku czeskim kilku sklepów, ale czeskie „slavení výročí – slavnosti”. Można by tak kontynuować porównywanie wielu podobnie brzmiących polskich i czeskich wyrazów, by zobaczyć, że właśnie to podobieństwo polskich i czeskich słów może stwarzać wiele kłopotów z porozumieniem się.

Obecnie również w naszym regionie, czyli w Euroregionie Glacensis, zaczęły się pogłębiać wzajemne stosunki i kontakty, w szczególności zaś współpraca w zakresie zatrudnienia polskich obywateli w Czechach. Chcąc jednak osiągnąć w euroregionie większy stopień integracji aniżeli miało to miejsce dotychczas, powinniśmy kłaść nacisk przede wszystkim na sferę edukacji, czyli podejmować maksimum starań o utrzymanie i rozwijanie nauczania języka polskiego i czeskiego. Na dzień dzisiejszy możliwość tą dają jedynie studia licencjackie w Wyższej Szkole Biznesu i Sportu w Nowej Rudzie – Słupcu. Można więc zasadnie mieć nadzieję, że wyżej wymienione tezy zostaną zrozumiane nie tylko przez nauczycieli akademickich i studentów, ale również pracowników i urzędników lokalnych i rejonowych organów samorządowych oraz rad miejskich.

Karel Hrubý, lektor

„Rozwój współpracy instytucji i organizacji miast partnerskich II” między miastami Ústí nad Orlicí i Bystrzyca Kłodzka

Współpraca Miasta Ústí nad Orlicí z polskim przygranicznym Miastem Bystrzyca Kłodzka rozpoczęła się już w 1994 roku. W 2002 roku miasta partnerskie zawarły nową Umowę o partnerstwie i współpracy. Na jej podstawie oba miasta podejmują starania o rozwijanie, wzmacnianie i pogłębianie wzajemnych kontaktów oraz działań w dziedzinie gospodarki, kultury, szkolnictwa, turystyki i sportu.

Oba miasta partnerskie starają się aktywnie realizować jeden z głównych celów zawartej Umowy o partnerstwie i współpracy i w 2007 roku w ramach projektu pn. „Rozwój współpracy instytucji i organizacji miast partnerskich II.” zorganizowano kilka wspólnych przedsięwzięć. Projekt ten nawiązuje do zakończonego sukcesem projektu pn. „Rozwój współpracy instytucji i organizacji miast partnerskich I.”, który przyniósł wiele korzyści dla wszystkich uczestniczących organizacji i oba miasta uzgodniły jego kontynuację w 2007 roku.

W 2007 roku kontynuacja projektu została dofinansowana z Funduszu Mikroprojektów INTERREG IIIA za pośrednictwem Euroregionu Glacensis w wysokości 580 900 CZK. W zakres tego projektu wchodziły następujące działania:

- w dziedzinie szkolnictwa to wymienny pobyt dzieci pod nazwą „Wędrówki po pograniczu 2007”, który był skierowany do dzieci klas 1-4, jednodniowa wycieczka ekologiczna do Bystrzycy Kłodzkiej, konkurs o transporcie w Ústí nad Orlicí z udziałem polskich dzieci, wystawa wielkanocna w Bystrzycy Kłodzkiej, koncerty

orkiestry swingowej Black Band ze Szkoły Muzycznej 1. st. w Ústí nad Orlicí w polskich przygranicznych miastach uzdrowiskowych Szczytna, Łądek-Zdrój, Długopole-Zdrój, wymienny pobyt dla nauczycieli Szkoły Podstawowej z Ústí nad Orlicí połączony z wizytą w Szkole Podstawowej w Bystrzycy Kłodzkiej oraz wystawa pn. Czesko-Polskie Boże Narodzenie w Ústí nad Orlicí

- w dziedzinie sportu turniej piłki nożnej uczniów „O Puchar Burmistrza Miasta” z udziałem polskiej drużyny
- w dziedzinie współpracy ochotniczych straży pożarnych z Černovíra oraz Starego Waliszowa to turniej strażacki w mini piłce nożnej, zawody strażackie „O Czarnego Puchacza” (O černého výra) oraz doroczne walne zgromadzenie przy udziale przedstawicieli z polskiej strony
- wspólny udział obu miast w październikowych targach w Poznaniu oraz opracowanie materiałów promocyjnych w wersji polsko-czeskiej.

Ideą projektu było wsparcie pogłębienia współpracy między instytucjami i organizacjami z polskiej i czeskiej strony nie tylko poprzez działania wspomagające rozwój turystyki na pograniczu polsko-czeskim, ale również poprzez rozszerzanie informacji i pogłębianie wiedzy na temat regionów, ich historii i tradycji.

Wspólne uczestnictwo w poszczególnych przedsięwzięciach przyczyniło się również do przełamywania barier pomiędzy poszczególnymi narodami.

Sekretariat euroregionu

Cíl 3 / Cel 3
2007-2013

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na okres 2007 – 2013 został zatwierdzony przez Komisję Europejską w Brukseli w dniu 11 grudnia 2007 roku

W dniu 11 grudnia 2007 roku w Hradcu Králové w hotelu Černigov odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska, który rozpatrzył przygotowane dokumenty dotyczące Programu i zatwierdził warunki ogłoszenia pierwszego etapu naboru projektów. Informacja o zatwierdzeniu Programu przez Komisję Europejską dotarła do uczestników w trakcie posiedzenia Komitetu Monitorującego, będąc najlepszą wiadomością całego dnia.

To również ważna data dla Euroregionu Glacensis i jego działań podejmowanych na przestrzeni minionych dwóch lat. Euroregionu Glacensis bowiem aktywnie uczestniczył w przygotowaniu tego programu operacyjnego. Jego agencja rozwoju Regional Development Agency Rychnov nad Kněžnou pomyślnie opracowała dokument programowy. Sekretarz czeskiej części euroregionu Jaroslav Štefek oraz sekretarz polskiej części euroregionu Radosław Pietuch wspólnie reprezentowali polsko-czeskie euroregiony w Grupie

Roboczej przygotowującej Program i udało im się wynegocjować największą w historii alokację dla Funduszy Mikroprojektów, dla których przeznaczono 20% środków Programu.

Pierwszy nabór został ogłoszony 14 stycznia 2008 roku, przy czym zamknięcie naboru pierwszych projektów nastąpi z dniem 14 marca 2008 roku.

**Dla nowego okresu stworzono nowe strony internetowe:
www.cz-pl.eu**

Fundusz Mikroprojektów (zwany dalej FMP) będzie funkcjonował w odrębnym trybie. Euroregion Glacensis jako Zarządzający FMP obecnie przygotowuje dokumenty programowe dla FMP w Euroregionie Glacensis. Opracowana dokumentacja będzie przesłana do MRR RCz w celu jej zatwierdzenia. Po jej zatwierdzeniu będzie możliwe ogłoszenie programu FMP na terenie Euroregionu Glacensis. Ogłoszenie 1. naboru w ramach FMP przewidywane jest na koniec marca – początek kwietnia 2008 roku w zależności od zatwierdzenia dokumentacji przez MRR RCz. Czas na przygotowanie projektów będzie wynosił 1,5 miesiąca. Po ogłoszeniu 1. naboru FMP zostaną zorganizowane szkolenia dla potencjalnych wnioskodawców. Pierwsze posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który będzie rozpatrywał i zatwierdzał pierwsze projekty, przewidywane jest na połowę lipca 2008 roku. Następnie z wnioskodawcami, których wnioski będą zatwierdzone do dofinansowania, będą podpisane umowy i rozpocznie się realizacja pierwszych projektów.

Szczegółowe informacje będą umieszczane na stronach internetowych Euroregionu Glacensis www.euro-glacensis.cz w dziale „programy grantowe/okres 2007 – 2013”.

Sekretariat euroregionu

Wydawca: Euroregion Pomezi Čech, Moravy a Kladská – Euroregion Glacensis
Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Republika Czeska
we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis
Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polska
Rejestracja dokonana przez MK RCZ E 16575

Redakcja dla części czeskiej: tel.: 00420 494 531 054, e-mail: info@euro-glacensis.cz

Redakcja dla części polskiej: tel.: 0048 74 86 771 30, e-mail: eg@euroregion-glacensis.ng.pl

„Niniejszy projekt został dofinansowany ze źródeł UE w ramach Inicjatywy INTERREG IIIA za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.”

Foto Euroregion Glacensis, Horst Bauer (2), Miloš Kaválek (2) a František Vacek (1).

Grafický design Miloš Kaválek. Litografie reklamní studio Kazi. Tisk GZH s.r.o.

